

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาความต้องการ และคุณลักษณะของบุคลากร ระดับ
ชุมชนบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย" มีผลการวิจัยที่จะนำเสนอโดยครอบคลุมสาระ
สำคัญดังต่อไปนี้ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการบุคลากรระดับชุมชนบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดและการให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของบุคลากรระดับชุมชนบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดและการให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย ในด้านความรู้
ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม และบุคลิกภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาวรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดและการให้บริการทาง
การศึกษาปฐมวัย จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หนังสือ วารสาร และงานวิจัยต่าง ๆ

2. การรวบรวมข้อมูล ซึ่งสำรวจ

2.1 ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความต้องการบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการสัมภาษณ์ผู้หน้าที่รับผิดชอบทางการศึกษาปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม

2.2 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดและการให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดและการให้บริการทางการศึกษาปฐมวัยตอบแบบสอบถามจำนวน 24 คน และสัมภาษณ์จำนวน 12 คน 2) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัยตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์จำนวน 8 คน และ 3) กลุ่มอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยตอบแบบสอบถามจำนวน 87 คนและสัมภาษณ์จำนวน 35 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

3.1 แบบสอบถาม เป็นแบบปลายเปิดและเรียงลำดับความสำคัญแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการใช้บุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในด้านรายวิชาการระดับคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากร ระดับคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

(แบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิจะไม่มีตอนที่ 2)

3.2 แบบสัมภาษณ์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของบุคลากรระดับคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาระดับคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหาร โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิดเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในรูปแบบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ด้านความต้องการบุคลากรระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

หัวหน้าหน่วยงานที่มีการจัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย ระบุว่า ในหน่วยงานไม่มีบุคลากรระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย หัวหน้าภาควิชาการศึกษาปฐมวัยในมหาวิทยาลัยที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ระบุว่า ในภาควิชาการศึกษาปฐมวัยมีบุคลากรระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย และหัวหน้าภาควิชาการอนุบาลศึกษาในวิทยาลัยครูที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ระบุว่า ในภาควิชาอนุบาลศึกษาไม่มีบุคลากรระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

หัวหน้าหน่วยงานที่มีการจัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย ระบุว่า ในหน่วยงานของตนมีนโยบายหรือแนวโน้มนโยบาย (แผนฯ 7) ที่จะรับบุคลากรระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย หัวหน้าภาควิชาการศึกษาปฐมวัยในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครูที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ระบุว่า ในหน่วยงานของตนมีนโยบายหรือแนวโน้มนโยบาย (แผนฯ 7) ที่จะรับบุคลากรระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

หัวหน้าหน่วยงานที่มีการจัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย ระบุว่า ในหน่วยงานของตนมีนโยบายหรือแนวโน้มนโยบาย (แผนฯ 8) ที่จะรับบุคลากรระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย และหัวหน้าภาควิชาการศึกษาปฐมวัยในมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครูที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ระบุว่า ในหน่วยงานของตนมีนโยบายหรือแนวโน้มนโยบาย (แผนฯ 8) ที่จะรับบุคลากรระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

หัวหน้าหน่วยงานที่มีการจัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย ระบุว่า ในหน่วยงาน

ของตมมีนโยบายที่จะส่งเสริมบุคลากรให้ลาศึกษาต่อในระดับคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย และหัวหน้าภาควิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยในมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครูที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาศึกษาปฐมวัย ระบุว่า ในหน่วยงานของตมมีนโยบายที่จะส่งเสริมบุคลากรให้ลาศึกษาต่อในระดับคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย

หัวหน้าหน่วยงานที่มีการจัดและให้บริการทางการศึกษาศึกษาปฐมวัย ระบุว่า ในหน่วยงานของตมมีความต้องการบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาระดับคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย หัวหน้าภาควิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครูที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาศึกษาปฐมวัย ระบุว่า ในหน่วยงานของตมมีความต้องการบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาระดับคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย

หัวหน้าหน่วยงานที่มีการจัดและให้บริการทางการศึกษาศึกษาปฐมวัย มีความเห็นว่าการปฏิบัติงานของบุคลากรระดับคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ด้านการพัฒนาบุคลากร การฝึกอบรม การสัมมนา มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 ส่วนหัวหน้าภาควิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครูที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาศึกษาปฐมวัย มีความเห็นว่าการปฏิบัติงานของบุคลากรระดับคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ด้านปฏิบัติการสอนในสถานอุดมศึกษา มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1

หัวหน้าหน่วยงานที่จัดและให้บริการทางการศึกษาศึกษาปฐมวัย มีความเห็นว่าการปฏิบัติงานของบุคลากรระดับคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ด้านการพัฒนาบุคลากร การฝึกอบรม การสัมมนา มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 2 และด้านการนิเทศ มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 ส่วนหัวหน้าภาควิชาในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาศึกษาปฐมวัย มีความเห็นว่าการปฏิบัติงานของบุคลากรระดับคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ด้านปฏิบัติการสอนในสถานอุดมศึกษา มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 2 และด้านการพัฒนาบุคลากร การฝึกอบรม การสัมมนา มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 3 ตามลำดับ

ด้านการจัดการเรียนการสอนระดับคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย

ผู้บริหารหน่วยงานที่จัดและให้บริการทางการศึกษาศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาศึกษาปฐมวัย และอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาศึกษาปฐมวัย จัดลำดับความสำคัญของการ

เรียนการสอนในระดับคุณวุฒิตัดสอดคล้องกันกล่าวคือ ด้านการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 การทำวิจัย มีความสำคัญเป็นอันดับ 2 การฝึกภาคสนาม มีความสำคัญเป็นอันดับ 3 การบรรยายในชั้นเรียน มีความสำคัญเป็นอันดับ 4 ตามลำดับ

ด้านรายวิชาระดับคุณวุฒิตัด สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ผู้บริหารหน่วยงานที่จัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย และอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยส่วนใหญ่ มีความเห็นที่ตรงกันว่า รายวิชาด้านระเบียบวิธีวิจัยในระดับคุณวุฒิตัด สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ด้านวิธีวิจัยเฉพาะด้านการศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 ด้านวิทยวิธีการทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีความสำคัญเป็นอันดับ 2 และด้านคอมพิวเตอร์เพื่อการวิจัยทางศึกษาศาสตร์ มีความสำคัญเป็นอันดับ 3 ตามลำดับ

ผู้บริหารหน่วยงานที่จัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย และอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยจัดอันดับความสำคัญของรายวิชาด้านการศึกษาทั่วไประดับคุณวุฒิตัด สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยสอดคล้องกันกล่าวคือ ด้านการประยุกต์วิวัฒนาการสากลสู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 ส่วนรายวิชาด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ทางการศึกษา รายวิชาด้านการศึกษากับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และรายวิชาด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบุคลากรในสถาบันการศึกษา บุคคลทั้ง 3 กลุ่มมีความเห็นใกล้เคียงกันโดยจัดลำดับความสำคัญอยู่ในระหว่างลำดับที่ 1-4

ผู้บริหารหน่วยงานที่จัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย และอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย จัดลำดับความสำคัญของรายวิชาด้านการศึกษาปฐมวัยในระดับคุณวุฒิตัด สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยสอดคล้องกันกล่าวคือ ด้านแผนและนโยบายทางการศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 ด้านปัญหาปัจจุบันและแนวโน้มทางการศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญเป็นอันดับ 2 และมีความคิดเห็นใกล้เคียงกันเกี่ยวกับรายวิชาด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดและการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยด้านหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาปฐมวัยในประเทศและต่างประเทศ ด้านการประยุกต์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การจัดการศึกษาปฐมวัย โดยจัดลำดับความสำคัญอยู่ในระหว่างอันดับที่ 1-5

ด้านคุณลักษณะของบุคลากรระดับคหบดีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ผู้บริหารหน่วยงานที่จัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย และอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย มีความเห็นสอดคล้องกันว่าคุณลักษณะด้านความรู้ มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 แต่ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย มีความเห็นว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 ส่วนคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ บุคคลทั้ง 3 กลุ่มให้ความสำคัญเป็นลำดับที่ 4 เหมือนกัน แต่จัดอันดับความสำคัญด้านความสามารถแตกต่างกัน

ผู้บริหารหน่วยงานที่จัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย และอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย จัดอันดับความสำคัญของคุณลักษณะของบุคลากรระดับคหบดีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ด้านความรู้สอดคล้องกัน กล่าวคือ การเป็นอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการถ่ายทอดความรู้ เผยแพร่วิทยาการด้านการศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 การเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 2 การเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและโปรแกรมทางการศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 3 การเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวางแผนและบริหารด้านการศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 4 การเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 5 ตามลำดับ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอันดับความสำคัญของคุณลักษณะของบุคลากรระดับคหบดีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ด้านความสามารถ มีความแตกต่างกันโดยผู้บริหารหน่วยงานที่จัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย มีความเห็นว่า ด้านการประยุกต์วิทยาการสากลสู่ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย มีความเห็นว่า ด้านการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ทางการศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 และอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย มีความเห็นว่า การเป็นผู้นำด้านวิชาการและถ่ายทอดความรู้ทางการศึกษาปฐมวัย และการมีประสบการณ์ในการทำงานกับเด็กแรกเกิดถึง 5 ปี มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 เท่ากัน ส่วนคุณลักษณะด้านความสามารถที่บุคคลทั้ง 3 กลุ่ม จัดลำดับความสำคัญใกล้เคียงกันคืออยู่ในระหว่าง 1-5 ได้แก่ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้าน

การวิเคราะห์และสังเคราะห์งานด้านการศึกษาปฐมวัยด้านการวางนโยบายและแผนงานให้เหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม

ผู้บริหารหน่วยงานที่จัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย และอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย จัดอันดับความสำคัญของคุณลักษณะของบุคลากรระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ด้านคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกันกล่าวคือ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพทางการศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 การมีจรรยาบรรณและอุดมการณ์ของความเป็นนักการศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 2 การมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ต่อตนเองและผู้อื่น มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 3 ส่วนการมีวินัยในตนเอง และการมีความเสียสละมีน้ำใจ บุคคลทั้ง 3 กลุ่ม จัดอันดับความสำคัญอยู่ในระหว่างอันดับที่ 3-5

ผู้บริหารหน่วยงานที่จัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย และอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย จัดอันดับความสำคัญของคุณลักษณะของบุคลากรระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ด้านบุคลิกภาพสอดคล้องกัน กล่าวคือ มีความเชื่อมั่นในตนเองกล้าแสดงออกทางวิชาการ มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 การมีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 2 ส่วนด้านการมีแรงจูงใจไม่ล้มฤทธิ์ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จัดอันดับความสำคัญอยู่ในระหว่างอันดับที่ 2-4

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง "การศึกษาความต้องการ และคุณลักษณะของบุคลากรระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย" มีประเด็นสำคัญในการอภิปรายผล ดังนี้

ผลการวิจัยข้อมูล พบว่า ในมหาวิทยาลัยที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยมีบุคลากรระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยทุกแห่ง แต่หน่วยงานที่จัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย จำนวน 12 หน่วยงาน และวิทยาลัยครูที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย จำนวน 26 แห่ง มีบุคลากรระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย รวมกันเพียง 4 แห่งเท่านั้น คือวิทยาลัยครู 2 แห่ง และหน่วยงาน 2 แห่ง ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า

บุคลากรระดับคุณวุฒิพิเศษ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จะปฏิบัติงานอยู่ในมหาวิทยาลัย เป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานที่มีตำแหน่งรองรับบุคลากรระดับคุณวุฒิพิเศษมากกว่าหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีความต้องการบุคลากรระดับคุณวุฒิพิเศษ แต่ไม่มีตำแหน่งรองรับ

ในด้านแนวโน้มความต้องการบุคลากรระดับคุณวุฒิพิเศษสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย พบว่า ทั้งหน่วยงานที่มีการจัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย และสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย มีความต้องการบุคลากรระดับคุณวุฒิพิเศษ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ทั้งนี้เนื่องมาจาก ตั้งแต่แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นต้นมา ได้มีนโยบายอย่างเด่นชัดในการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพของการศึกษาระดับปฐมวัย ตลอดจนมีการเปิดขยายพื้นที่บริการออกไปอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านคุณภาพของบุคลากร ซึ่งระบุไว้อย่างชัดเจนในมาตราข้อ 13 ว่า จะสรรหาและพัฒนาครุอาจารย์รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความสามารถในการจัดบริการทางการศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้มีการสนองตอบที่ชัดเจนเพื่อสนับสนุน และพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยให้มีความรู้ในด้านนี้อย่างกว้างขวางจนกระทั่งถึงระดับคุณวุฒิพิเศษ ซึ่งเป็นระดับที่จะเข้ามาเป็นผู้นำทางด้านการศึกษาปฐมวัยในแต่ละหน่วยงาน เพื่อจะได้นำมาพัฒนาการจัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมต่อไป จะเห็นได้จากงานวิจัยเรื่องปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาขั้นเด็กเล็กโดยกองวิชาการ สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527) พบว่าปัญหาสำคัญประการหนึ่งคือ การดำเนินงานที่ขาดประสิทธิภาพเพราะไม่มีบุคลากรที่เพียงพอทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ นับตั้งแต่ระดับบริหารไปจนถึงครุอาจารย์ ซึ่งจะเป็นลักษณะเช่นนี้ในทุกสาขาวิชา ดังเช่นการศึกษางานวิจัยของนัยนา โยคกุล (2535) พบว่า หน่วยงานของสาขานอกระบบโรงเรียนมีความต้องการบุคลากรระดับคุณวุฒิพิเศษเช่นกัน ทั้งนี้เพราะความก้าวหน้าทางวิชาการในปัจจุบันที่ต้องการพัฒนาหน่วยงานทุกสาขาให้ เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติต่อไป (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535)

จากแนวโน้มความต้องการที่จะรับบุคลากรระดับคุณวุฒิพิเศษ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ในแผนฯ 7 ทั้งหน่วยงานที่มีการจัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย และสถาบันที่ผลิตบุคลากร

ทางการศึกษาปฐมวัยร้อยละ 58.3 และ 45.7 ตามลำดับ และเป็นที่น่าสังเกตว่าเมื่อถึงแนวโน้มความต้องการที่จะรับบุคลากรระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ในแผนฯ 8 มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดถึงร้อยละ 66.7 และ 70.0 ตามลำดับ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า แนวโน้มที่สูงขึ้นนั้นเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงในด้านความต้องการที่เพิ่มมากขึ้น เพราะการศึกษาศึกษาปฐมวัยเป็นศาสตร์ที่กำลังต้องการบุคลากรไปพัฒนางานในหน่วยงานเพิ่มมากขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการผลิตบุคลากรระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย เพื่อรองรับแนวโน้มความต้องการให้ได้เหมาะสมทั้งคุณภาพและปริมาณ ซึ่งสอดคล้องกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีนโยบายที่เด่นชัดในการส่งเสริมบุคลากรในหน่วยงานให้ศึกษาต่อในระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย โดยแต่ละหน่วยงานหัวหน้าหน่วยงานระบุว่า สามารถให้บุคลากรลาศึกษาต่อได้ถึงปีละ 1-2 คน จึงทำให้การเปิดหลักสูตรระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย จะไม่เป็นการสูญเปล่า แต่กลับจะเป็นสาขาที่ได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้น

ข้อค้นพบเกี่ยวกับความต้องการใช้บุคลากรระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย จากการศึกษาที่หัวหน้าหน่วยงานที่มีการจัดและให้บริการทางการศึกษาศึกษาปฐมวัย ระบุว่า การปฏิบัติงานของบุคลากรระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ด้านการพัฒนาบุคลากร การฝึกอบรม การสัมมนา ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร และด้านการบริหารและการวางแผน มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าหน่วยงานเหล่านี้กำลังพัฒนาทางด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัย จึงมีความต้องการบุคลากรในระดับคุณวุฒิบัณฑิตไปวางแผนและบริหารงานตลอดจนพัฒนาและฝึกอบรมบุคลากรในระดับปฏิบัติงานให้มีความรู้และแนวคิดในด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัยที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งต่างไปจากสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาศึกษาปฐมวัยที่หัวหน้าภาควิชาให้ความสำคัญในด้านการปฏิบัติงานด้านการสอนมากที่สุด เพราะในขณะนี้สถาบันต่าง ๆ กำลังมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตเพื่อออกมารับใช้สังคมตามแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ที่เน้นให้มีการผลิตบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ในระดับคุณวุฒิบัณฑิตมาปฏิบัติงานสอนในสถาบันอุดมศึกษา จากการสำรวจ สถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบุคลากรระดับอุดมศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ที่เป็น มหาวิทยาลัยครู 26 แห่ง พบว่า มีเพียง 2 แห่งเท่านั้นที่มีอาจารย์ในระดับคุณวุฒิบัณฑิต ซึ่งในขณะนี้แผนงานนโยบายของกรมการฝึกหัดครูได้กำหนดให้มีการผลิตบุคลากรทางการศึกษา

ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ที่ถูกต้องในสาขาที่ต้องการ และสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยก็เป็นอีกสาขาหนึ่งที่กำลังมีความต้องการผู้ปฏิบัติงานที่ถูกต้องและมีความรู้อย่างแท้จริง ปัจจัยสำคัญในการผลิตบุคลากรหรือบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยได้นั้นคือการมีอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ด้านนี้โดยตรง ซึ่งพบว่าในขณะนี้มีจำนวนไม่เพียงพอและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสนับสนุนให้มีการศึกษาต่อเพิ่มเติม และมีการรับบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านนี้โดยตรงเข้ามาปฏิบัติงานสอน ในวิทยาลัยครูที่มีการเปิดภาควิชาการอนุบาลศึกษา (กรมการฝึกหัดครู, 2536) ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินผลของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ระดับอุดมศึกษาที่ผ่านมา เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการพัฒนาอุดมศึกษาในอนาคตที่สำคัญ รวม 6 ประเด็นนั้น ในประเด็นที่ 5 คือ การเร่งรัดฟื้นฟูสถาบันครูอาจารย์ระดับอุดมศึกษา ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพโดยเน้นว่าหัวใจของความเจริญก้าวหน้าของสถาบันอุดมศึกษานั้นขึ้นอยู่กับครูอาจารย์ (คณะอนุกรรมการการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ระดับอุดมศึกษา, 2536) นอกจากนั้นบทความเรื่อง ผันถึงบัณฑิตศึกษาทางศึกษาศาสตร์ในทศวรรษหน้า ได้กล่าวถึง อาจารย์ผู้สอนในทศวรรษหน้าว่าจะต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาเฉพาะมีความเป็นอาจารย์ที่เป็นแบบอย่างของนักวิชาการอย่างแท้จริง มีประสบการณ์สูงเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและนานาชาติ มีความสามารถในการถ่ายทอดได้อย่างแท้จริง (สมหวัง นิธิยานววัฒน์, 2529)

ด้านการเรียนการสอนในระดับคชฎบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย พบว่าผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวกับการจัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย มีความเห็นที่ตรงกับอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยว่า การเรียนการสอนในลักษณะค้นคว้าด้วยตนเองมีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 สามารถกล่าวได้ว่าการศึกษาระดับคชฎบัณฑิตเป็นการศึกษาที่ต้องช่วยตนเอง ดังคำกล่าวที่ว่า การศึกษาระดับคชฎบัณฑิต เป็นการศึกษาที่ต้องให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง อาจารย์ผู้สอนเป็นเพียงผู้คอยให้คำปรึกษาเท่านั้น โดยผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่ตนเองสนใจ เป็นการเรียนการสอนที่แตกต่างจากระดับปริญญาตรีและปริญญาโทโดยสิ้นเชิง ไพฑูรย์ สินลาร์ตันได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาระดับปริญญาเอกต้องเน้นการค้นคว้าด้วยตนเอง และการแสวงหาเป็นพิเศษ ซึ่งนักวิชาการได้ตั้งชื่อของสังคมผู้ที่เรียนปริญญาเอกไว้ว่า เป็นสังคมแห่งการแสวงหาความรู้เป็นการแสวงหาสิ่งที่ดีกว่า สิ่งที่ดีกว่า และสิ่งที่งามกว่าขึ้นไป (ไพฑูรย์ สินลาร์ตัน, 2533) ซึ่งตรงกับจุดสำคัญในการเน้นด้านการ

เรียนการสอน ระดับคุณวุฒิต่างที่คณะครุศาสตร์ได้มีความคาดหวังไว้ว่า นิสิตปริญญาเอก ครุศาสตร์จะต้องมีส่วนร่วมในการบุกเบิก แสวงหา และค้นคว้า ผู้เรียนที่ดีจะต้องเรียนเชิงรุก มีความมั่นคงไม่ต้องรอให้อาจารย์สั่งหรือบอกให้เรียนแต่มีการเรียนอย่างสนใจอยากรู้ อยากทราบคำตอบ ไม่เฉยเมยต่อการแสวงหาคำตอบจากแหล่งวิชาการต่าง ๆ อย่างทุ่มเทการเรียน ที่เกิดจากการสนใจใฝ่รู้ และพยายามสร้างความรู้ใหม่นี้ ถูกเรียกว่าการเรียนเชิงรุก (วัลลา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2533) และจากการอภิปรายเรื่อง การเตรียมกำลังคนและการสร้าง องค์ความรู้ในระดับอุดมศึกษานั้นได้กล่าวถึง คุณภาพของการเรียนการสอน โดยได้เน้นถึง ความสำคัญเป็นอันดับ 1 คือการเน้นให้มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การใช้กระบวนการเรียน การสอนด้วยการวิเคราะห์แก้ปัญหา และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (บุญสม ศิริบำรุงสุข และคณะ, 2536) แต่สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งนอกจากจะเน้นในด้านการ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองแล้ว ยังให้ความสำคัญของการทำวิจัยโดยให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 เท่ากับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย เป็นบุคคลที่มีประสบการณ์และเป็นนักวิชาการในวงการการศึกษาปฐมวัย และผ่านการเรียนหลักสูตร ระดับคุณวุฒิตามาแล้วถึงร้อยละ 62.5 ทำให้เข้าใจสภาพการเรียนการสอนระดับคุณวุฒิต่างว่าการเน้นในด้านการทำวิจัยควบคู่ไปกับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจะทำให้สามารถพบข้อค้นพบ ใหม่ ๆ ที่สามารถนำมาสร้างและพัฒนาเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนใน ระดับนี้

ด้านคุณลักษณะของผู้จบหลักสูตรระดับคุณวุฒิต่างสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย พบว่า ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวกับการจัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย มีความเห็นที่ตรงกับ อาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยมีความเห็นที่ตรงกันว่า คุณลักษณะด้าน ความรู้มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 เพราะหน่วยงานทั้งสองต้องการบุคลากรเพื่อไปวางแผน ถ่ายทอดความรู้ และปฏิบัติงานในหน่วยงาน ดังนั้นความรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากการศึกษา ในระดับคุณวุฒิต่างนั้น คือการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ เป็นผู้นำในการบุกเบิกความรู้ ใหม่ในวิชาชีพ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ผู้มีการศึกษาในระดับคุณวุฒิต่างจะต้องมีและแตกต่างไปจาก บัณฑิตในระดับอื่น ๆ (แผนพัฒนาคณะครุศาสตร์, 2535-2539) และแผนการศึกษาแห่งชาติ ยังเน้นให้การศึกษาที่สูงกว่าระดับปริญญาตรีต้องเป็นการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ

และความชำนาญในสาขาวิชานั้นอย่างดียิ่ง มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการและพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อการพัฒนาประเทศ (แผนการศึกษาแห่งชาติ, 2535) ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความสำคัญในการแสวงหาความรู้ เป็นแหล่งความรู้ สร้างความรู้และเผยแพร่ความรู้โดยสนับสนุนแนวความคิดที่ผ่านมาจากฝ่ายประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 ให้เป็นประเด็นสำคัญที่มีการแก้ไขในระดับอุดมศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะในระดับสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งแตกต่างไปจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัยที่มีความเห็นว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมมีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมุมมองของผู้ทรงคุณวุฒิที่เน้นให้บุคลากรระดับคชภูมิตต เป็นนักวิชาการที่รับใช้สังคม ร่วมมือกันพัฒนาทางด้านการศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพและมีความก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศ ซึ่งต้องอาศัยความเสียสละ ความอดทนที่จะรับใช้สังคม และวงการศึกษาปฐมวัย และทั้งหมดนี้จะอาศัยความรู้เพียงอย่างเดียวไม่ได้ต้องอาศัยคุณธรรมจริยธรรมเป็นจุดหลักในตัวบุคลากรระดับคชภูมิตต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายวิชาด้านระเบียบวิธีวิจัยในระดับคชภูมิตต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยนั้น พบว่า ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวกับการจัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย และอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย มีความเห็นตรงกันว่า ระเบียบวิธีวิจัยเฉพาะด้านการศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญมากเป็นอันดับที่ 1 อาจเนื่องมาจากแนวคิดที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นว่าการศึกษาระดับนี้ควรเป็นการศึกษาที่สร้างองค์ความรู้ การกำหนดวิชาสาขาของตน ในด้านการวิจัยจะเป็นเครื่องมือหลักอย่างหนึ่งที่น่าไปสู่การสร้างความรู้ใหม่ แผนการศึกษาแห่งชาติ (2535) ได้เน้นให้การศึกษที่สูงกว่าระดับปริญญาตรีเป็นการศึกษาที่เน้นการค้นคว้าวิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ในแต่ละสาขาเช่นเดียวกับ หลักสูตรระดับคชภูมิตตซึ่งเป็นหลักสูตรที่เน้นการวิจัย (ระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534) และมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ นโยบายมาตรการระดับอุดมศึกษาใน แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) ซึ่งเป็นมาตรการเร่งรัดผลิตกำลังคนสำหรับบัณฑิตศึกษาที่เน้นขีดความสามารถในการวิจัย โดยจะเห็นได้จากวัตถุประสงค์ของเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับคชภูมิตต ที่ได้กล่าวไว้ว่า ปรินญาเอก มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพชั้นสูง (เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2533) นอกจากนี้ ดร.จุมพล สวัสดิ์ยากร เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ได้กล่าวถึง การวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษาทางศึกษาศาสตร์ในทศวรรษหน้าว่า คณะรัฐมนตรี ได้ตัดสินใจขยายบทบาทของรัฐบาลในการวิจัยระดับประเทศ โดยการเพิ่มงบประมาณวิจัยของประเทศในแผนพัฒนาระยะที่ 6 มากขึ้นจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 0.50 ของรายได้ประชาชาติ

ในทศวรรษหน้ารัฐบาลจะให้ความสนใจกับการวิจัยมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด จะมีผลทำให้การวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาศาสตร์ ได้รับความสนใจมากขึ้นด้วย การวิจัยของบัณฑิตศึกษาจึงน่าจะมีความเป็นปึกแผ่นมากขึ้น ความคาดหวังที่จะได้ผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งทำโดยนิสิตได้ก่อประโยชน์ทั้งในด้านการพัฒนาวิชาการในสาขาต่าง ๆ นั้น ยังจะต้องมีการสนับสนุนให้นำผลงานวิจัยของนิสิตไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ แนวทางนี้ ก็คือการสนับสนุนให้นิสิตทำการวิจัย เพื่อสนองนโยบายและทิศทางการวิจัยของคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (สมหวัง นิธิยานูวัฒน์, 2529) ซึ่งนอกจากนี้เกี่ยวกับการวิจัยทางด้านการศึกษาปฐมวัย นั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยทางด้านสาขาอื่น ๆ ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของนัยนา โยคกุล (2535) ซึ่งศึกษาพบว่า งานที่หน่วยงานต้องการให้บุคลากรระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกโรงเรียนไปปฏิบัติมากที่สุดเป็นอันดับแรกคือ ด้านการวิจัยและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรังสรรค์ สิงห์เลิศ (2529) ที่พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะในการสร้างหลักสูตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศึกษาคือ การวิจัยค้นคว้าทดลองเพื่อพัฒนาความรู้ทางประชากรศึกษาและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์เป็นจุดสำคัญของหลักสูตร

ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายวิชาด้านการศึกษาทั่วไปในระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย พบว่า ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวกับการจัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย มีความเห็นว่า รายวิชาด้านการประยุกต์พัฒนาการสากลสู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความสำคัญมากเป็นอันดับที่ 1 อาจกล่าวได้ว่า ในปัจจุบันนี้มีการยอมรับกันอย่างแพร่หลายว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นสิ่งที่จะต้องนำมาเผยแพร่และอนุรักษ์ โดยเฉพาะในวงการการศึกษาซึ่งเป็นแม่แบบที่ดั่งาม ในแผนการศึกษาแห่งชาติ (2535) ได้เน้นให้การศึกษาที่สูงกว่าระดับปริญญาตรีเป็นการศึกษาในระดับประยุกต์ใช้วิทยาการสากลและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างเหมาะสมกับสภาพของสังคมไทย ดังเช่น นโยบายการพัฒนาของคณะครุศาสตร์ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539)

นอกจากนั้นการเป็นผู้อุ้กเบิกและผู้นำทางวิชาการทางครุศึกษาของประเทศ และ
 ยังเน้นให้มีการเผยแพร่ภูมิปัญญาของประเทศไปสู่ต่างประเทศ (แผนพัฒนาคณะครุศาสตร์ระยะ
 ที่ 7 พ.ศ. 2535-2539) แต่ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัยและอาจารย์ในสถาบันที่ผลิต
 บุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย มีความเห็นตรงกันว่านอกจากรายวิชาด้านการประยุกต์วิวัฒนาการ
 สากลสู่ภูมิปัญญาท้องถิ่นแล้ว ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ทางการศึกษาก็มีความสำคัญเป็น
 อันดับที่ 1 เช่นเดียวกัน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการศึกษาในระดับคชภูมิตัดนั้นเป็นการศึกษาใน
 เชิงประยุกต์ที่จะต้องมีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ใช่มีแต่ความรู้
 แต่อย่างเดียวแต่ไม่สามารถสังเคราะห์ความรู้ออกมาใช้ได้อย่างเหมาะสม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายวิชาด้านการศึกษาปฐมวัยในระดับคชภูมิตัด สาขาวิชา
 การศึกษาปฐมวัย พบว่า ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย
 ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย และอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย
 มีความเห็นที่ตรงกันว่า รายวิชาด้านแผนและนโยบายของการศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญมาก
 เป็นอันดับที่ 1 จะเห็นได้ว่า แผนและนโยบายของประเทศยังเป็นสิ่งสำคัญมากในการที่จะ
 สามารถจัดการศึกษาในทุกระดับให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพราะกล่าวได้ว่าบุคคลที่จบ
 การศึกษาระดับคชภูมิตัด คือบุคคลที่จะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัย
 ดังนั้นโครงการเปิดหลักสูตรคชภูมิตัด สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จึงเน้นให้ได้บุคลากรที่
 สามารถสนองต่อความต้องการของประเทศ เพื่อมาพัฒนาการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย
 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กล่าวในวัตถุประสงค์ ข้อ
 หนึ่งว่า การจัดการศึกษาระดับคชภูมิตัดควรจัดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ
 (เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2533) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนัยนา
 โยคกุล (2535) ที่พบว่า ความต้องการบุคลากรระดับคชภูมิตัด สาขาวิชาการศึกษานอก
 ระบบโรงเรียนได้เน้นให้บุคคลที่จบการศึกษาระดับคชภูมิตัด เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับแผนและ
 นโยบายทางการศึกษาของประเทศตลอดจนการบริหารงานเพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นไป
 ในปัจจุบันของวงการการศึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของบุคลากรระดับคชภูมิตัด สาขาวิชาการศึกษา
 ปฐมวัย ด้านความรู้ พบว่า ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดและให้บริการทางการศึกษา

ปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย และอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษา ปฐมวัย มีความเห็นที่ตรงกันว่า การเป็นอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการถ่ายทอดความรู้ เผยแพร่ วิทยาการด้านการศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการ ผลิตบุคลากรในระดับคุณวุฒิบัณฑิตทุกสาขาคือการผลิตบุคลากรให้ออกมาเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ ในสาขาวิชานั้น ๆ เช่นเดียวกับนโยบายพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 7 ที่เน้นการ พัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเป็นผู้นำและถ่ายทอดวิชาการศึกษา (แผนพัฒนาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 7 พ.ศ. 2535-2539) ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการเปิดหลักสูตรคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ของภาควิชาประถมศึกษาคณะครุศาสตร์ ที่เน้นการผลิตผู้นำทางด้าน วิชาการของสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย เพื่อถ่ายทอดเผยแพร่ความรู้ทางการศึกษาปฐมวัย (แผน พัฒนาครุศาสตร์ ระยะที่ 7 พ.ศ. 2535-2539) เป็นการสนองแนวทางของการพัฒนาการอุดม ศึกษาในอนาคต ซึ่งเป็นข้อค้นพบจากการประชุมสัมมนาที่ว่า การพัฒนาคุณภาพครูอาจารย์นั้น จะ ต้องคัดเลือกอาจารย์ที่มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ ตลอดจนการสร้างระบบตรวจสอบคุณภาพเพื่อ พัฒนาการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องและมีความก้าวหน้า (ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ์ และคณะ, 2536)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคลากรระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยด้าน ความสามารถ พบว่า ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวกับการจัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย มีความเห็นว่า ด้านการประยุกต์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การจัดการศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญเป็น อันดับที่ 1 เนื่องจากว่าหน่วยงานต่าง ๆ เป็นหน่วยงานที่ต้องจัดและให้บริการทางการศึกษา ปฐมวัยในทุกพื้นที่ ดังนั้นการมีความสามารถในการประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม กับโครงสร้างของท้องถิ่นนั้น ๆ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย และอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยมีความเห็นที่ตรงกันว่า การวิจัยและ พัฒนาองค์ความรู้ทางการศึกษาปฐมวัย และการเป็นผู้นำด้านวิชาการที่มีความสามารถทางด้าน การถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ทางการศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 เพราะใน ปัจจุบันการศึกษาปฐมวัยเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง และสังคมมีความต้องการแบบแผนความ รู้ที่ทันสมัย ดังนั้น จึงต้องมีนักวิชาการและผู้มีความรู้ในการแนะนำ จัดฝึกอบรมเพื่อให้บุคลากร ในระดับที่ลงมือปฏิบัติคือ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีความรู้และเทคนิคที่ทันสมัย (คณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534) ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

ที่กล่าวว่า ผู้ที่จบการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิตจะต้องเป็นผู้ที่เสริมสร้างและจรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการได้อย่างต่อเนื่องและถ่ายทอดได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม (เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2533) เช่นเดียวกับการประเมินผลการพัฒนาการอุดมศึกษาที่ได้เน้นถึงการพัฒนาคุณภาพการบริการทางวิชาการให้สอดคล้องกับความต้องการที่ว่า ต้องให้บุคลากรที่มีความรู้ในระดับสูงสามารถให้บริการทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ความรู้จากสถาบัน มีการถ่ายทอดความรู้ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้โอกาสแก่ผู้ทำงานได้ยกระดับทักษะ และความรู้ของตน (บุณสม ศิริบำรุงสุข และคณะ, 2536)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของบุคลากรระดับดุษฎีบัณฑิตด้านคุณธรรม พบว่าผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวกับการจัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย และอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย มีความเห็นที่ตรงกันว่าคุณลักษณะที่สำคัญเป็นอันดับที่ 1 คือ การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพทางการศึกษาปฐมวัย เพราะจุดเน้นที่สำคัญของบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยนั้น มีพื้นฐานมาจากการเป็นครูปฐมวัยซึ่งจำเป็นต้องมีคุณธรรมทุกด้าน แต่สิ่งสำคัญที่สุดคือ การมีเจตคติที่ดีต่อเด็กและวิชาชีพจึงจะสามารถทำงานด้านนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นอันดับแรกของบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยอีกด้วย (ชุตินา ระวะสุตานนท์, 2524) ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับทุกสาขาวิชาชีพที่เน้นให้บุคลากรมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ เพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับงานวิจัยของนัยนา โยคะกุล (2536) ที่กล่าวถึงผู้จบการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพของตนจึงจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ แม้แต่แผนการศึกษาแห่งชาติยังได้กล่าวเน้นให้บุคลากรทางการศึกษาต้องมีคุณธรรมและรักในวิชาชีพของตน (แผนการศึกษาแห่งชาติ, 2535)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของบุคลากรระดับดุษฎีบัณฑิต ด้านบุคลิกภาพ พบว่าผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวกับการจัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย และอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย มีความเห็นที่ตรงกันว่าคุณลักษณะที่สำคัญมากเป็นอันดับที่ 1 คือ การมีความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะบุคคลระดับดุษฎีบัณฑิตต้องเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ เป็นผู้เสนอแนะความรู้ใหม่ ๆ มีความเชื่อมั่นที่จะแสดงออกทาง

วิชาการ เพื่อจะได้เป็นผู้ที่สามารถเสนอแนะบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งครูระดับปฐมวัยก็ต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าวคือ การมีความเชื่อมั่นในตนเอง (ชุตินา ระยะเวลาสั้น, 2534) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมหวัง นิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2522) ที่ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตระดับคหศึกษิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทของตนเอง และพบว่า สิ่งสำคัญอันดับแรกในด้านบุคลิกภาพสำหรับผู้จบระดับคหศึกษิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คือ การมีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความกล้าแสดงออก

สรุปและเสนอแนะจากการวิจัย

1. การศึกษาความต้องการบุคลากรระดับคหศึกษิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จากหน่วยงานที่มีการจัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัยนั้น พบว่า ในระยะตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นไปนั้น หน่วยงานต่าง ๆ มีความต้องการรับบุคลากรระดับคหศึกษิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ทั้งนี้เพราะ

1.1 ถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะมีการผลิตบุคลากรในระดับมหาดทิอยู่แล้ว แต่ก็มีความต้องการนักการศึกษาปฐมวัยที่มีความรู้ความสามารถในระดับคหศึกษิตอีกมาก เนื่องจากในประเทศไทยยังมีนักการศึกษาปฐมวัยเป็นจำนวนน้อยมาก ซึ่งในหน่วยงานที่จัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัยเป็นจำนวนมากไม่มีบุคลากรระดับคหศึกษิตเลย จึงมีผลต่อประสิทธิภาพของการพัฒนาทางด้านการศึกษาปฐมวัย

1.2 การสอน การวิจัย งานให้บริการและปรับปรุงทางวิชาการด้านการศึกษาปฐมวัย เป็นเรื่องจำเป็นที่บุคลากรระดับคหศึกษิตจะต้องออกมาเผยแพร่และให้บริการแก่สังคม เนื่องจากการศึกษาระดับนี้ได้รับการฝึกฝนจนมีความเชี่ยวชาญเป็นที่ยอมรับให้เป็นผู้นำทางด้านการศึกษาปฐมวัย

2. จากการที่หน่วยงานที่มีการจัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย มีความต้องการให้บุคลากรระดับคหศึกษิตไปปฏิบัติงานในหน่วยงานดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พบว่า งานที่บุคลากรระดับคหศึกษิตจะต้องทำส่วนใหญ่ คือ

2.1 การปฏิบัติงานสอนในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้เพราะสถาบันอุดมศึกษา คือแหล่งผลิต และเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการสมัยใหม่ เป็นสถานที่ผลิตบุคลากรในระดับอุดมศึกษา เพื่อออกมาปฏิบัติงานในวิชาชีพต่าง ๆ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้บุคลากรระดับคชภูษบัณฑิต

2.2 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร เป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับการศึกษาของเด็กปฐมวัย (0-6 ปี) ซึ่งยังไม่มีจุดสรุปที่แน่นอนในการเรียนการสอนระดับนี้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ในระดับสูงช่วยให้ออกคิด และเสนอแนะหรือค้นคว้าวิจัยเพื่อนำมาประยุกต์และปรับปรุงใช้เป็นหลักสูตร และเป็นข้อปฏิบัติสำหรับการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย ให้มีความสอดคล้องและอยู่ในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.3 ด้านการวิจัยและพัฒนานั้นเป็นสิ่งจำเป็นมากที่บุคลากรระดับคชภูษบัณฑิตจะต้องทำ ซึ่งถือเป็นหน้าที่หลักในการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อค้นพบใหม่ ๆ ในการนำมาปรับปรุง และพัฒนาการศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งในที่นี้รวมถึงการเผยแพร่ความรู้ การจัดอบรมเสนอแนะแนวคิดใหม่ ๆ แก่วงการศึกษานปฐมวัย เพื่อบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย (0-6 ปี) จะได้ข้อคิด และหลักการไปปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม

3. การเรียนการสอนในระดับคชภูษบัณฑิตนั้น จุดหลัก คือ การมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาเผยแพร่แก่บุคคลอื่น และเป็นผู้นำทางด้านวิชาการในศาสตร์สาขาเฉพาะของตน ดังนั้นการเรียนการสอนในระดับนี้จึงเน้นหนักที่การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และปัจจัยเสริมที่สำคัญในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองที่สำคัญ คือ การมีแหล่งค้นคว้าที่ทันสมัย แต่ในปัจจุบันนี้ ประเทศไทยยังขาดแหล่งค้นคว้า ที่สามารถรองรับการศึกษาในระดับคชภูษบัณฑิต นอกจากนี้สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การทำวิจัยที่มีคุณภาพเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับการศึกษาในระดับนี้ เพราะเป็นการทำวิจัยเพื่อนำผลวิจัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนระดับปฐมวัย

4. หลักสูตรในระดับคชภูษบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย ต้องเป็นหลักสูตรที่มีจุดประสงค์เพื่อสร้างนักคิด นักวิจัย นักพัฒนาที่อยู่ในหลักการพื้นฐานของการนำความรู้มาเผยแพร่ เพื่อเป็นการพัฒนาการศึกษาปฐมวัย โดยสามารถนำทฤษฎีสากลมาประยุกต์ใช้

อย่างเหมาะสมกับสภาพสังคมไทย ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการประยุกต์ทฤษฎีสากล เพื่อนำมาพัฒนาใช้อย่างถูกต้อง ส่วนในด้านรายวิชาเฉพาะของการศึกษาปฐมวัยนั้น เน้นทางด้าน การวางแผนและการกำหนดนโยบายทางการศึกษาปฐมวัย เข้าใจปัญหาตลอดจนสามารถ วิเคราะห์แนวโน้มทางการศึกษาปฐมวัย ควรมีการศึกษาหลักสูตรโปรแกรมการศึกษาปฐมวัย ในประเทศต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาการศึกษาปฐมวัยอย่างเหมาะสมและเน้นการวิจัยทางด้าน การศึกษาปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

5. คุณลักษณะของบุคลากรระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

5.1 ด้านความรู้ เป็นด้านที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้จบการศึกษา ระดับคุณวุฒิบัณฑิต จะต้องเป็นผู้นำทางด้านความรู้ และเผยแพร่วิชาการ สามารถถ่ายทอด ข้อเสนอแนะและสิ่งใหม่ ๆ ทางด้านการศึกษาปฐมวัย และเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวิจัย เพื่อค้นพบข้อความรู้ใหม่สำหรับนำมาพัฒนาการศึกษาปฐมวัย นอกจากนี้ยังต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและโปรแกรมทางการศึกษาปฐมวัยให้ทันสมัยทัดเทียมนานาประเทศ

5.2 ด้านความสามารถเป็นด้านที่สำคัญรองลงมาจากด้านความรู้ เพราะ การที่บุคลากรระดับคุณวุฒิบัณฑิตจะมีความรู้เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ เพราะความรู้จะสามารถ นำออกมาใช้ได้ต้องอาศัยความสามารถและเทคนิคในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

5.3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นด้านที่สำคัญอีกด้านหนึ่ง เพราะในปัจจุบัน นี้ คุณธรรมเป็นสิ่งที่กำลังหาได้ยาก ดังนั้นถ้าบุคคลที่จะจบการศึกษาระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขา วิชาการศึกษาปฐมวัยมีความรู้ ความสามารถแล้วยังมีคุณธรรมที่จะรับใช้สังคมแล้ว บุคคลนั้น จะกลายเป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคมมากที่สุด โดยเฉพาะคุณธรรมในด้านการมีเจตคติที่ดี ต่อวิชาชีพ มีจรรยาบรรณและอุดมการณ์ในวิชาชีพ ที่จะรับใช้สังคมอย่างเต็มความสามารถ

5.4 ด้านบุคลิกภาพ เป็นด้านที่จำเป็นอีกด้านหนึ่ง ที่บุคลากรระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยจะต้องมี เพราะการที่บุคลากรมีความเชื่อมั่นในตนเองกล้าแสดงออก ทางวิชาการ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน จะทำให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปและข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยสู่การพัฒนาหลักสูตรชุมชนศึกษา สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

จากการศึกษาความต้องการและคุณลักษณะของบุคลากรระดับมัธยมศึกษา สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ทำให้ได้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ด้านวัตถุประสงค์

ก. ด้านความรู้ ความสามารถ

1. มีความสามารถในการศึกษาค้นคว้า วิจัย ทดลอง เพื่อบุกเบิกแสวงหาแนวคิดทฤษฎี เทคนิควิธีและข้อค้นพบใหม่ ๆ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้หรือ

พัฒนาตัววิชาการของศาสตร์ด้านการศึกษาปฐมวัย

2. สามารถเป็นผู้นำในการวิจัยทางด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อการดำเนินงานด้านการศึกษาปฐมวัยได้อย่างกว้างขวาง

3. มีความรอบรู้และมีความสามารถในการระดมการสร้างพัฒนา ปรับปรุงและใช้หลักสูตรด้านการศึกษาปฐมวัยในระดับต่าง ๆ และท้องถิ่นต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนมีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์แผนงานนโยบายทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

เน้นให้ผู้เรียนหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาที่มีความรักและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพมีจรรยาบรรณต่อการเป็นนักการศึกษาปฐมวัย และมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคม

ด้านโครงสร้างหลักสูตร

จากผลการวิจัยสำหรับการเรียนในระดับมัธยมศึกษา สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการเน้นการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและการวิจัยเป็นหลักโดยอาศัยกรอบกว้าง ๆ จาก 3 กลุ่มวิชาคือ

1. กลุ่มรายวิชาด้านระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาที่สำคัญพอสรุปเป็นด้านได้ดังนี้

- 1.1 ระเบียบวิธีวิจัยเฉพาะด้านการศึกษาปฐมวัย
- 1.2 ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์
- 1.3 คอมพิวเตอร์เพื่อการวิจัย
2. กลุ่มรายวิชาด้านการศึกษาทั่วไป ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาที่สำคัญพอจะสรุปได้เป็นด้านดังนี้
 - 2.1 การประยุกต์วิวัฒนาการสากลสู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - 2.2 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ทางการศึกษา
 - 2.3 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับบุคลากรในสถาบันการศึกษา
 - 2.4 การศึกษากับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม
3. กลุ่มรายวิชาด้านการศึกษาปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาที่สำคัญ พอจะสรุปได้เป็นด้านดังนี้

- 3.1 แผนและนโยบายทางการศึกษาปฐมวัย
- 3.2 ปัญหาปัจจุบันและแนวโน้มทางการศึกษาปฐมวัย
- 3.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดและการพัฒนาหลักสูตรทางการศึกษาปฐมวัย
- 3.4 หลักสูตรและโปรแกรมทางการศึกษาปฐมวัยในประเทศและต่างประเทศ
- 3.5 การประยุกต์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การจัดการศึกษาปฐมวัย
- 3.6 การศึกษางานวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย
- 3.7 การสัมมนาทางการศึกษาปฐมวัย

จากการสรุปและเสนอแนะที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับคุชชิน์บัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับความต้องการและคุณลักษณะของบุคลากรในระดับคุชชิน์บัณฑิต ในสาขาวิชาอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรในสาขาวิชานั้น ๆ

2. ควรมีการศึกษาความพร้อมของสถาบันที่ผลิตบุคลากรระดับคุณวุฒิปริญญาตรี ในสาขาวิชาต่าง ๆ รองรับการผลิตบัณฑิตของศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ ที่จะต้องเปิดหลักสูตรระดับคุณวุฒิปริญญาตรี

3. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรคุณวุฒิปริญญาตรีในสาขาวิชาที่เปิดสอนอยู่แล้ว เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องเหมาะสมมากยิ่งขึ้น